

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Laulības tiesiskie, psiholoģiskie, ētiskie un sadzīves aspekti

***Pirmslaulību mācību programma personām,
kuras vēlas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā
letvars, mērķis, sasniedzamie rezultāti***

Astra Vanaga,
ZR KAC Tālākizglītības nodaļas vadītāja
Rīga, 2014. gada 17. oktobris

Programmas autors

*Jelgavas pilsētas pašvaldības
pieaugušo izglītības iestāde*

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Jelgava, Svētes ielā 33

www.zrkac.lv

Programmas autors

18 gadu laikā pilnveidota pieredze
iedzīvotāju vajadzībām atbilstoša kvalitatīva mūžizglītības
piedāvājuma nodrošināšanai

pieaugušo izglītība -
profesiju apguve,
kursi, semināri

metodiskais un
informatīvais atbalsts -
izglītības kvalitātes
pārraudzība,
programmu izstrāde,
konsultācijas,
projektu vadība

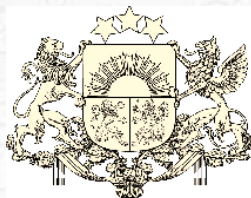
atbalsts karjeras
plānošanai

Programmas autors

Programmas pasūtītājs

Pasūtītājs:

LATVIJAS REPUBLIKAS
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA

Programma izstrādāta sadarbībā ar:

Tieslietu ministrija

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Programmas izstrādes periods

2014. gada maijs:

Labklājības ministrijas aptaujā ZR KAC iegūst tiesības Pirmslaulību mācību programmas izstrādei un aprobācijai

Programmas izstrādes un aprobācijas periods:

2014. gada maijs - 2014. gada novembris

Programmas izstrādes ekspertu grupa

Baiba Gerharde
ārste,
psihoterapeite

Jana Strogonova
ekonomiste

Valdis Folkmanis
ārsts, bērnu neirologs,
pedagoģijas doktors

Jānis Maulis
jurists

Programmas aktualitātes ietvars

Tiesiskais regulējums

LR Satversmes 110. pants:

„Valsts aizsargā un atbalsta laulību - savienību starp vīrieti un sievieti, ģimeni, vecāku un bērna tiesības”

Civillikuma Pirmā daļa - Ģimenes tiesības, piemēram, 84. pants:

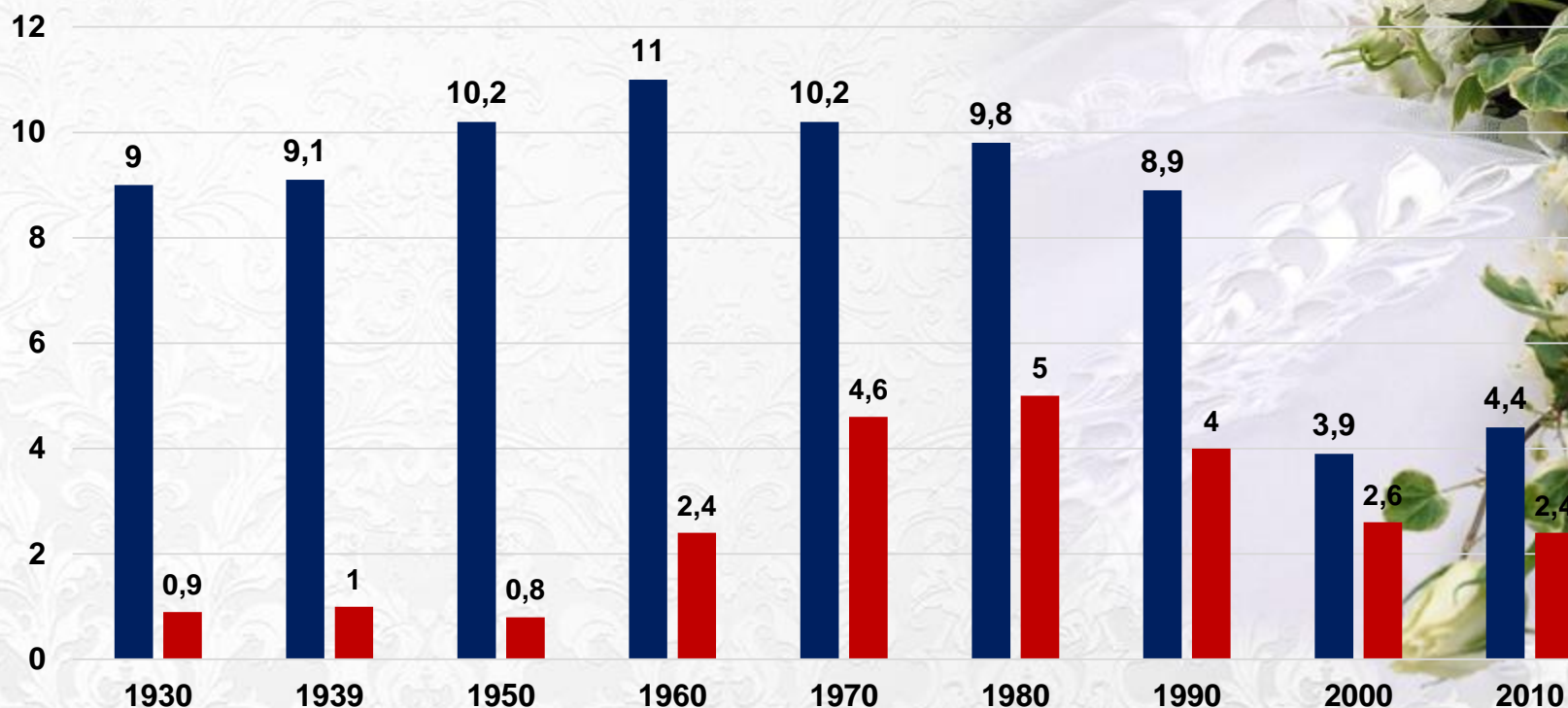
“Laulība rada vīram un sievai pienākumu būt savstarpēji uzticīgiem, kopā dzīvojot, vienam par otru gādāt un kopīgi rūpēties par ģimenes labklājību”

Programmas aktualitātes ietvars

Laulība kā vērtība

Noslēgto un šķirto laulību skaits pa desmitgadēm

■ Noslēgto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem

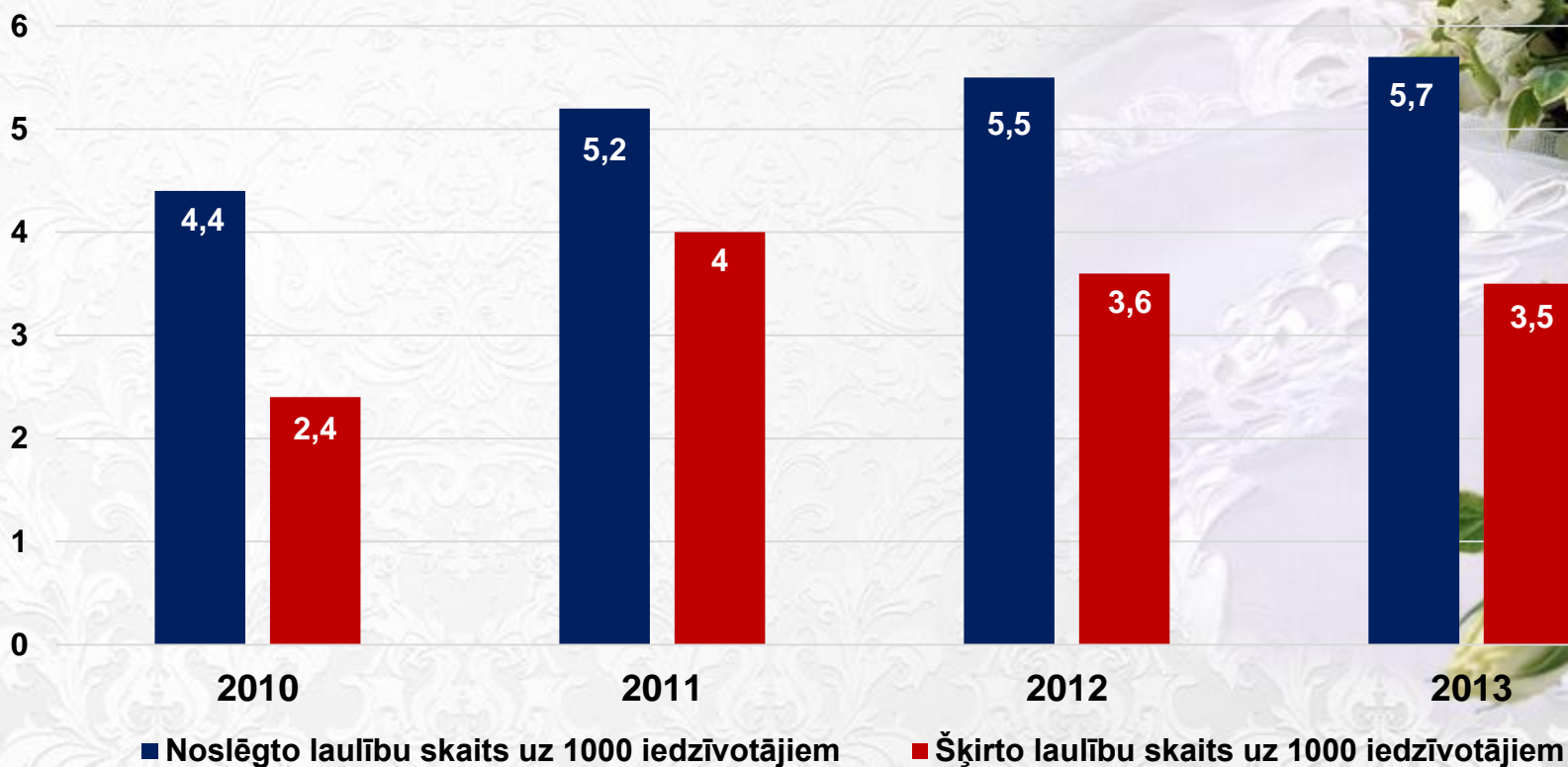
■ Šķirto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem

Programmas aktualitātes ietvars

Laulība kā vērtība

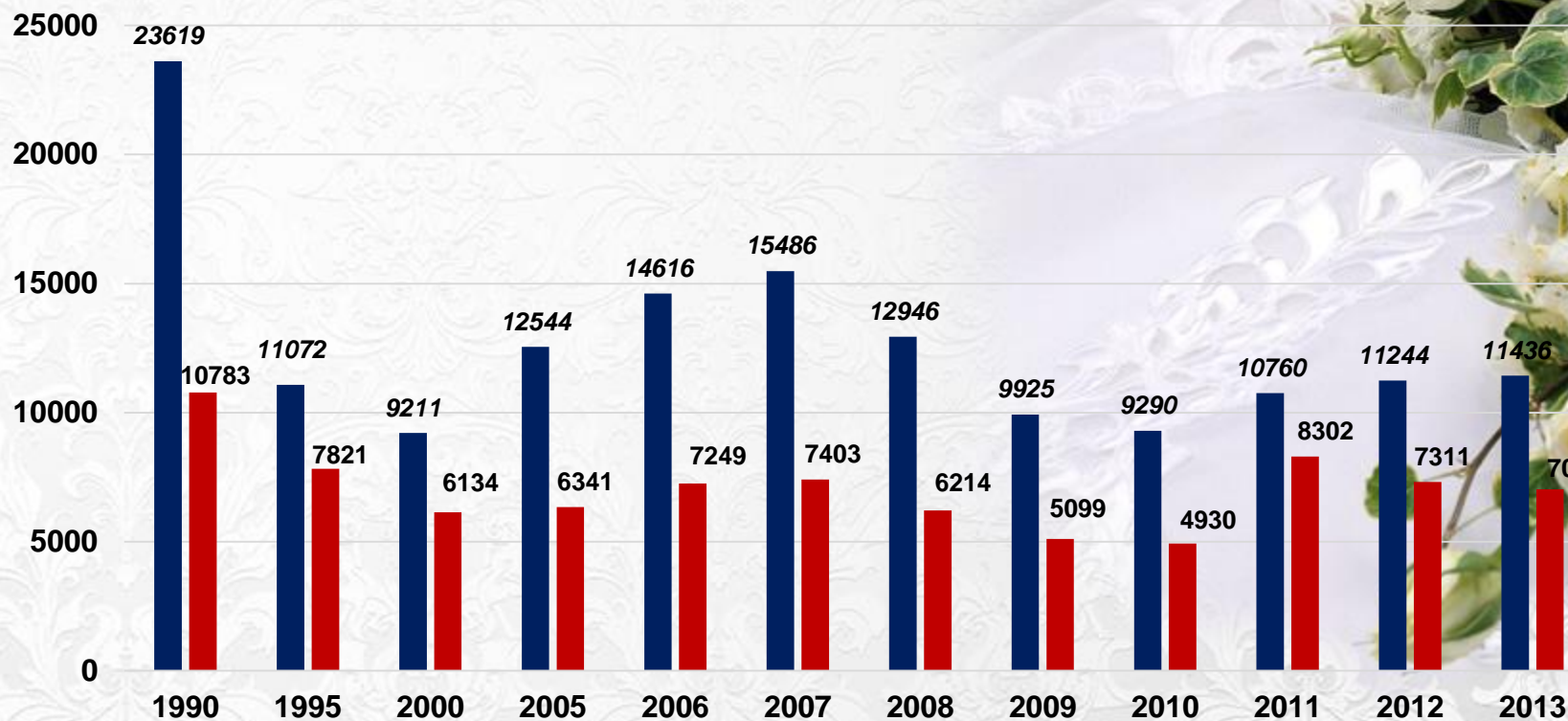
Noslēgto un šķirto laulību skaits pēdējos gados

Programmas aktualitātes ietvars

Laulības noturība

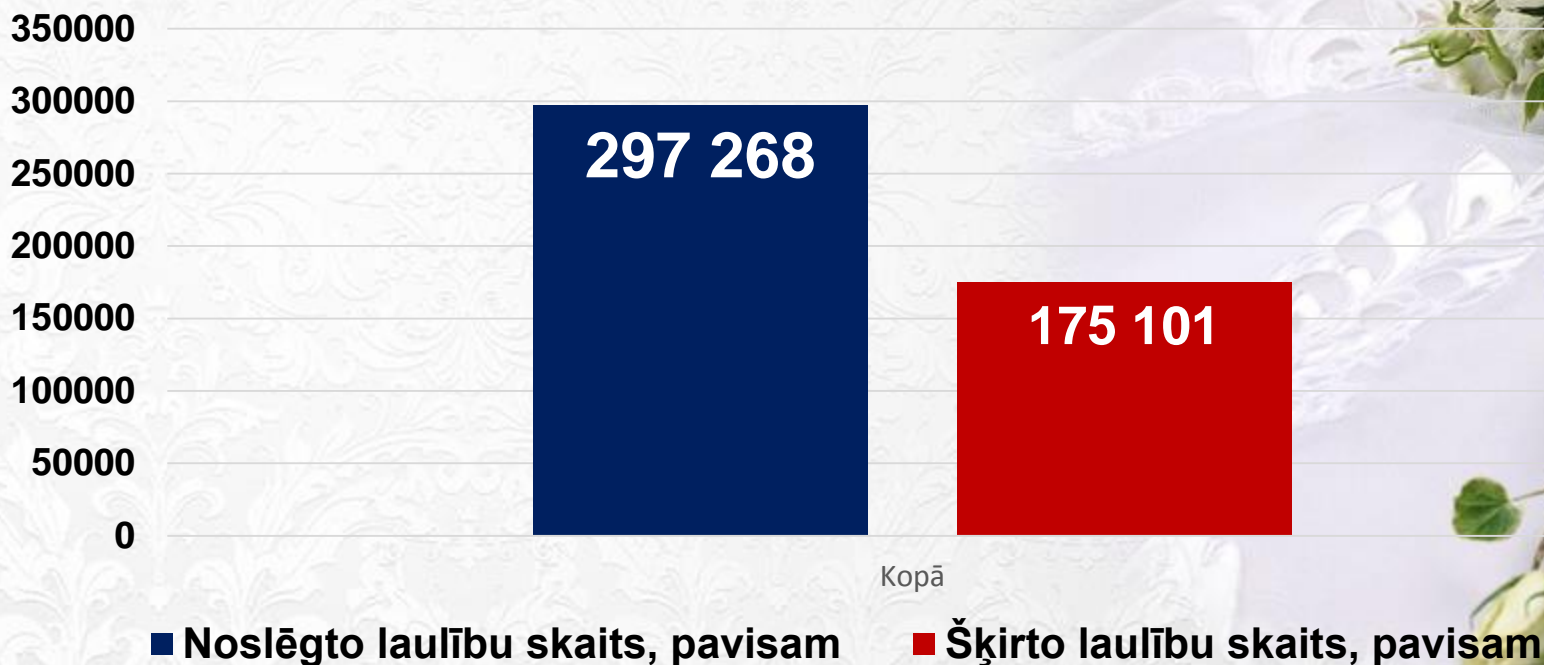
Noslēgto un šķirto laulību skaits (1990. - 2013.)

Programmas aktualitātes ietvars

Laulības noturība

Noslēgto un šķirto laulību skaits kopā (1990. - 2013.)

59 % ?!

Programmas aktualitātes ietvars

Globālās tendences

*Pāru kopdzīve neregistrētā laulībā - **globāla tendence***

Laulība	
<i>Valsts aizsargāta, ar Civillikumā noteikto ģimenes tiesību regulējumu</i>	
Nodokļu tiesības	
Bērnu tiesības	Mantojuma tiesības
Krimināl- tiesības	Laulāto kopmanta

Neregistrēta kopdzīve

?!

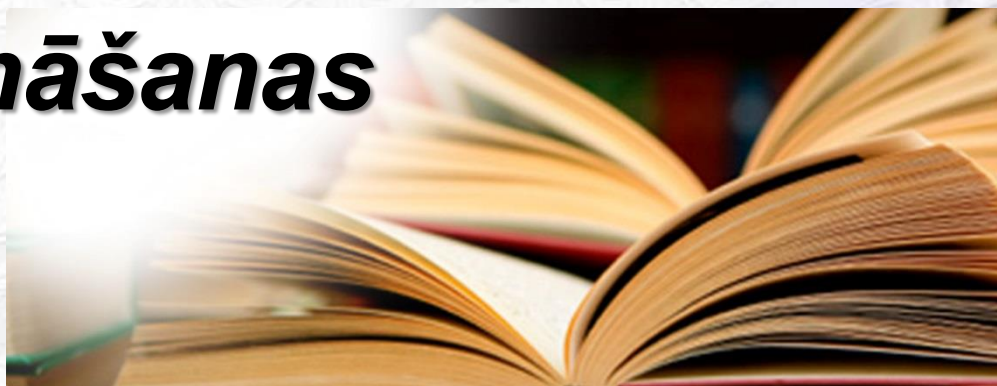
Programmas aktualitātes ietvars - sabiedrības vērtīborientācija

Mūža garumā iegūstamas

Pieredze

Zināšanas

Pirmslaulību mācību pieejamība

Latvija

Latvijas lielākās konfesijas

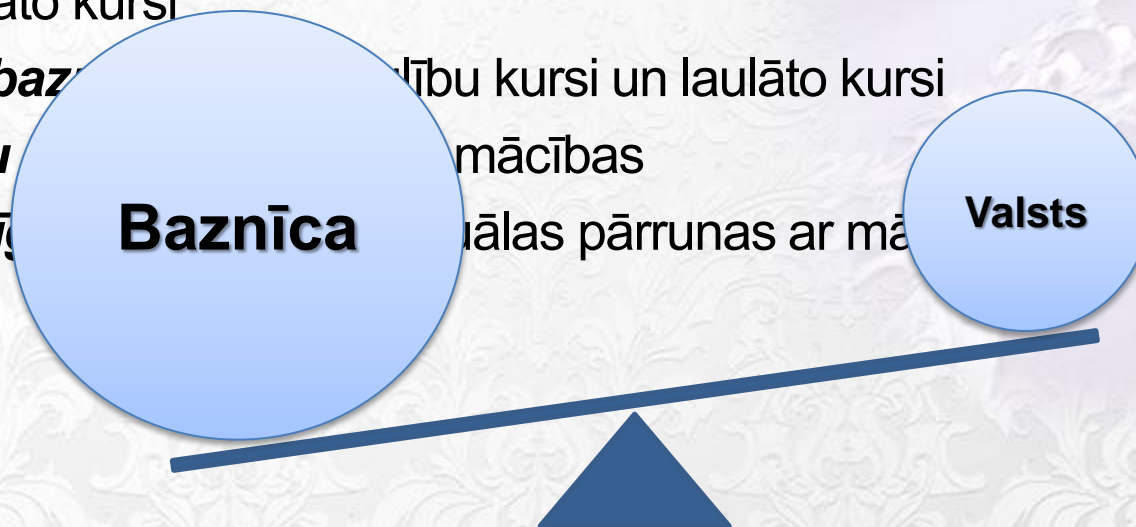
Romas Katoļu baznīca - obligātas 10 nedēļu mācības un laulāto kursi

Evanģeliski luteriskā baznīca - obligātas 5 nedēļu mācības un laulāto kursi

Baptistu baznīca - laulību kursi un laulāto kursi

Metodistu baznīca - mācības

Pareizticīgo baznīca - mācības un laulāto kursus, kā arī mācības mācālas pārrunas ar mācītājiem

Pirmslaulību mācību pieejamība

Pasaulē

**Valstis, kurās ir valsts atbalstīti
pirmslaulību mācību kursi:**

Austrija

Ungārija

Amerikas Savienotās Valstis (Florida)

Malaizija

Valsts politikas ietvars

Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011. - 2017. gadam

Virsmērķis ģimenes un laulības
institūcijas stiprināšanai ir:

*“Veicināt ģimeņu stiprināšanu, stabilitāti, labklājību
un sekmēt dzimstību, kā arī **stiprināt laulības institūtu** un
tās vērtības sabiedrībā”*

Valsts politikas ietvars

***Rīcības plāns pamatnostādņu
„Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes
2011. - 2017.gadam” īstenošanai
2012. - 2014. gadam***

1.2.3. pasākums:

“Nodrošināt iespēju pirms laulības noslēgšanas gūt ieskatu laulības institūcijas civiltiesiskajos, psiholoģiskajos, sadzīves, u.c. aspektos”

Programmas izstrādes aktivitātes

1. Mācību programma

Programmas izstrādes aktivitātes

Mācību programma ietver:

- *Mācību satura plāns
(tēmas, apakštēmas, ieteicamie metodiskie paņēmieni, laika plānojums)*
- *Termini*
- *Nodarbību norises, tēmu satura un
metodisko paņēmienų detalizēts izklāsts*
- *Metodiskie ieteikumi mācību programmas īstenošanai*
- *Satura tēmu izklāsta prezentācijas*

Programmas izstrādes aktivitātes

2. Izziņas materiāls programmas dalībniekiem

Programmas izstrādes aktivitātes

3. Informatīvais buklets

*topošajiem laulātājiem par kursu pieejamību un saturu
(Informācijas pieejamībai Dzimtsarakstu nodaļās)*

4. Programmas aprobācija pilotgrupā (5 pāri)

2014. gada oktobris - novembris

5. Mācību seminārs

*dzimtsarakstu nodaļu darbinieku apmācība
programmas ieviešanai*

**2014. gada 20. novembris pl.10:30
ZRKAC, Svētes iela 33, Jelgava**

LATVIJAS REPUBLIKAS
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA

Tieslietu ministrija

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA

Kursi topošajiem laulātājiem!

*Aicinām pārus, kuri reģistrējušies
laulības noslēgšanai dzimtsarakstu nodaļās,
apmeklēt pirmslaulību mācības*

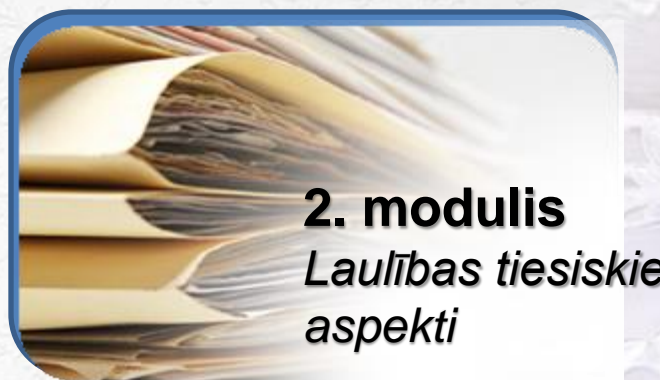
Programmas mērķis

*Nodrošināt topošajām ģimenēm iespēju **iegūt zināšanas un veidot izpratni** par laulības*

- *tiesiskajiem*
- *psiholoģiskajiem*
- *ētiskajiem*
- *sadzīves aspektiem*

Programmas uzbūve

Programmas apjoms

Kopējais stundu skaits -

24 akadēmiskās stundas

(Viena akadēmiskā stunda = 45 minūtes)

Katrs modulis - 6 akadēmiskās stundas

Programmas uzdevumi

Topošie laulātie **apgūst zināšanas un prasmes**

Finanšu pratība - naudas gudra pārvaldība - plānot, krāt, aizņemties - lai palīdzētu sasniegt ģimenes nākotnes mērķus.

Laulības tiesiskie aspekti - izvērtēt un izprast laulības nozīmi sabiedrības un indivīda līmenī un laulāto tiesisko atbildību.

Laulības psiholoģiskie un ētiskie aspekti - kā veidot emocionāli veselīgas, pilnvērtīgas, harmoniskas, uz savstarpējo cieņu balstītas attiecības ģimenē.

Vecāku pienākumi un atbildība - bērna attīstība, tās veicināšanas iespējas un vecāku lomu šajā procesā.

Programmas sasniedzamie rezultāti

Finanšu pratība

Apgūtas jaunas kompetences, lai izprastu

- *Naudas, mantas nozīmi savā un savas topošās laulības vērtību sistēmā*
- *Naudu kā resursu. Ģimenes budžeta nepieciešamību*
- *Uzkrājumu, noguldījumu un ieguldījumu piemērotību dažādām dzīves situācijām.
Kāpēc jāveido „drošības spilvens” un cik liels*
- *Kādiem dzīves gadījumiem katrs aizņēmuma veids ir izmantojams un to ilgtermiņa sekas*

Programmas sasniedzamie rezultāti

Laulības tiesiskie aspekti

Apgūtas jaunas kompetences, lai izprastu

- *Laulības noslēgšanas juridiskos aspektus*
- *Personisko attiecību ietekmi uz ģimeni kopumā, tai skaitā bērna tiesībām*
- *Mantas un lietu nozīmi ģimenē*
- *Laulības šķiršanas iespējamību, ietekmi uz indivīdu un ģimeni, bērniem kopumā*

Programmas sasniedzamie rezultāti

Laulības psiholoģiskie un ētiskie aspekti

Apgūtas jaunas kompetences, lai izprastu

- *Katrā laulības dzīves posmā gaidāmās grūtības un uzdevumus*
- *Katra dzimuma stiprās un vājās puses, dzimumu lomu laulībā*
- *Dzimumu seksualitātes atšķirības*
- *Savas vēlmes un gaidas attiecībās. Savus motīvus laulāties*

Programmas sasniedzamie rezultāti

Vecāku pienākumi un atbildība

Apgūtas jaunas kompetences, lai izprastu

- *Embriogēnēzes ietekmi uz turpmāko bērna attīstību*
- *Agrīnās interakcijas nozīmi bērna attīstībā*
- *Bērna sociālās attīstības nozīmi*
- *Bērna attīstības vecumposmu uzdevumus un to īstenošanas nepieciešamību*

Programmas dalībnieku ieguvumi

~~Formula, kā nodzīvot ilgi un laimīgi~~

Zināšanas un **izpratnes impulsi** katra
paša vēlmei un centieniem piepildīt
kāzu dienas cerību -

Lai laulība izdodas ilga un laimīga!

Nosacījumi sekmīgai programmas īstenošanai

- *Pirmslaulību kursu **pieejamība** laikā un telpā*
- *Programmas **saturs** un mācību materiāls*
- *Apmācību **metodes***
- *Lektori - **profesionāli** jomu eksperti, pieredze pieaugušo izglītībā, harizma*
- *Starpinstitucionālā **sadarbība***
- ***Finansējums** mērķprogrammas ietvaros*

Pirmslaulību kursu pieejamība laikā un telpā

Nepieciešamie resursi:

1. Kursu **pieejamība** pēc iespējas tuvāk dzīves vietai

2. Kursu **administrēšana**:

- *Apmācību plānošana*
- *Grupu komplektācija, informatīvais darbs ar pāriem*
- *Lektoru piesaiste un nodarbību grafiku plānošana*
- *Kursu īstenošanai atbilstoša vide - ērtas mācību auditorijas, aprīkojums*
- *Mācību materiālu sagatavošana - pavairošana*
- *Kursu norises kvalitātes nodrošināšana*

Programmas saturs un mācību materiāls

- *Esošā materiāla pieejamība – mācība programma un izziņas materiāls*
- *Satura aktualizācija atbilstoši konkrētās grupas iepriekšējai izglītības pieredzei*

Apmācību metodes

Interaktīvas, vērstas uz dialogu ar auditoriju

- **Lekcija** - dominējošais metodiskais paņēmiens katrā no programmas moduļiem - ilustratīvā materiāla izmantošana, mini dialogi, situāciju analīze, viedokļu apmaiņa.
- **Diskusija** - iekļautas katra moduļa īstenošanā.
- **Situāciju analīze** - lai analizētu situācijas ģimenē - pozitīvas saskarsmes, laulāto lomu un vecāku atbildības un uzdevumu izpratnei.
- **Praktiskie uzdevumi** - lai veidotu un attīstītu praktiskas iemaņas konkrētu darbu veikšanai. Piemēram, ģimenes budžeta sastādīšanā.
- **Refleksija** - tēmu un moduļu noslēgumā, lai iegūtu atgriezenisko saiti un izvērtētu, cik lielā mērā izdevies sasniegt mācību mērķi

Grupa:
12-16
cilvēki

Lektori - jomu profesionāļi

- **Ģimenes tiesības** - jurists ar pieredzi ģimenes tiesību jautājumos
- **Finanšu pratība** - finanšu speciālists ar zināšanām finanšu pārvaldībā, kreditēšanas veidos un nosacījumos, noguldījumu, uzkrājumu veidos, ģimenes budžeta plānošanā
- **Saskarsme** - psihoterapeits ar pieredzi ģimenes attiecību terapijā
- **Vecāku loma un uzdevumi** - ārsts/psihoterapeits ar pieredzi bērnu attīstības un audzināšanas jautājumos

Starpinstitucionālā sadarbība

Jo

**ILGI UN LAIMĪGI
IR
ALGA PAR PADARĪTO DARBU**

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Ko zaļai jaunībai lai saka sirmais...

levas un Vilmāra stāsts

Kāzas svin 1963. gada 4. oktobrī

- *Ir jāsaprot, ka laulība nav kopīgas izpriecas un tīkami pavadīts laiks. Laulības mērķis ir nodibināt ģimeni, tātad arī bērni. Ir jābūt abpusējai vēlmei ģimeni saglabāt. Tas nav vienkārši.*
- ***Pēc rakstura esam atšķirīgi un, acīm redzot, tieši tas mūs satur kopā. Vīrs kluss, apdomīgs, mierīgs, - es pretēji. Iemācījāties viens otru atbalstīt: es viņu iedrošināt, bet viņš manas emocijas piebremzēt. Nekad neesam sliktu runājuši viens par otra vecākiem, radiem.***
- ***Nepiedodama ir vienīgi ir vardarbība un alkoholisms. Visu pārējo jācenšas pārvarēt.***
- *Ar laiku iemācījāties cienīt viens otra vaļasprieku.*
- *Mūsu atziņa laulības dzīvei - pacietība un savstarpēja sapratne.*

Ko zaļai jaunībai lai saka sirmais...

Dainas un Jāņa stāsts

Kāzas svin 1962. gada 21. jūlijā

- *Pirms šī svarīgā soļa mums bija vairākas norunas, kuras esam centušies pildīt līdz šim brīdim: vienmēr teikt patiesību, lai kāda tā būtu, nestrīdēties naudas dēļ, nepārmest vairākkārt par vienu un to pašu.*
- *Ģimeni ļoti saliedē kopīgas intereses, kopīgi pasākumi, kopīgi priecīgi notikumi un, jo sevišķi, kopīgi pārvarētās grūtības, kuru mums nav trūcis, sevišķi kopdzīves sākumā.*
- *Dzīvē, kā jau dzīvē, ir visādi gājis, arī savstarpējās attiecībās. Taču solījumu būt kopā esam pildījuši līdz pat šodienai. Tas ir pats galvenais.*

Ko zaļai jaunībai lai saka sirmais...

Zaijas un Jura stāsts

Kāzas svin 1963. gada 2. jūnijā

- **Saviem jaunajiem draugiem varam vēlēt saprašanu, kad runāt, bet arī, kad klusuciešana ir nepieciešama.** Divi dažādi cilvēki nodibina vienu vienību, kas pa laikam ir jāpārbauda, jāpārrunā, jānoskaidro. Nedrīkst vakarā aizmigt, nenovēlējuši viens otram "ar labu nakti".
- **Sīkas ķildas ātri jāizbeidz, jo ģimenes vērtības ir dārgākas par visu citu laulāto dzīvē.**
- **Kādreiz jāaizmirst savas tiesības un taisnība, lai nodibinātu mieru.** Un svarīgi ir kopā Dievu meklēt un lūgt.
- **Ja Debesutēvs dod Savu svētību, tad viss izdosies.**

Ko zaļai jaunībai lai saka sirmais...

Asjas un Jāņa stāsts

Kāzas svin 1962. gada 24. martā

- *Kopš tā laika jau pagājuši 52 gadi. Un droši varam teikt - mūsu laulība nav bijusi divu balodišu dūdošana. Tā bija smags darbs, rūpes par bērniem, gādība par saviem vecākiem. Bija arī kopā pastāvēšana pārdzīvojumos, bēdās, stāvēšana sardzē, ja kādam no ģimenes locekļiem neklājās labi.*
- ***Bet ir arī jāprot vajadzīgajā brīdī paklusēt, nepiesviest savu pagali strīda ugunskurā, prast piedot. Spēja uz sevi paskatīties no malas, pasmieties par sevi. Galu galā prasmes visas radušās problēmas savlaicīgi izrunāt ir devusi iespēju tik ilgu laiku nodzīvot kopā.***

Un visu jau priekšā pasaka Mīlestība.

Jo viņi ir pierādījuši, ka

**ILGI UN LAIMĪGI
IR**

ALGA PAR PADARĪTO DARBU

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Sadarbību, veiksmi, iedvesmu programmas īstenošanā!

Jautājumiem! Informācijai!

Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs

Astra Vanaga

Tel.: 29222737, 63012159, 63082101(birojs)

e-pasts: astra.vanaga@zrkac.jelgava.lv

